

N:o 5.

Af Herr S. Rosenberg: Om aflåtande af underd. skrifvelse till Kongl. Maj:t, ang. uppgörande och framläggande för Riksdagen af förslag till en pensionsinrättning för tjänstemän och betjente vid Statens jernvägar.

Vid 1865 års riksdag väcktes inom Bondeståndet af Riksdagsmannen C. G. Sköldberg en motion derom, att Rikets Ständer måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla om vidtagande af erforderliga åtgärder för bildande af en pensionsförening för embetsmän och betjente vid Statens jernvägar. Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottet, till hvilket denna motion remitterades, tillgrep i största hast, för motionens afstyrkande, ett skäl, på hvars hållbarhet många förståndiga män redan då tviflade och som numera icke lär af någon kunna med hopp om framgång försvaras, och Riksdagens trenne första Stånd syntes nästan betrakta hela frågan som en bagatell utan egentlig betydelse, hvarföre den också, trots Bondeståndets sträfvande att hålla den uppe, föll för den gången.

Det synes mig dock, från statsekonomisk synpunkt betraktadt, icke vara välbetänt att anse denna fråga såsom ohjelpigt fallen, hvarföre jag, då ingen annan tycks vilja väcka henne till lifs, vågar besvara Riksdagen med hennes återupptagande.

För det mål jag härmed åsyftar torde icke vara nödigt att fördjupa mig i detaljer eller kalkyler, hvarken angående de förmodade pensions-tagarnes antal eller de penningebelopp som möjligen komma att erfordras för att någorlunda tillfredsställande se dessa tjänstemän till godo, då de icke längre kunna fullgöra sina åligganden eller få uppbära den derföre utgående lön. Det må härvid vara nog att påpeka hurusom dessa tjänstemän och betjente, redan nu uppgående till flera hundra, temligen samtidigt inträdt i Statens tjänst och följaktligen efter naturens ordning temligen samtidigt komma att lemna densamma, samt att hvar och en af dessa under större delen af sin kraftfullaste tid så odeladt måst

egna sig åt någon viss specialsysselsättning, att, när han pröfvas vara för denna oanvändbar, han också torde vara i det närmaste oanvändbar för hvarje annat företag, hvarmed han kunde försörja sig och de sina. Att kasta en sådan person med familj på kommunens fattigvård, vore visst mycket bekvämt för Statsverket; huru värdigt och rättvist det vore då han under sina arbetsdagar aldrig varit i tillfälle att göra ett dagsverke åt samma kommun, blir en annan fråga.

Jag antager således, att dessa tjänstemän, åtminstone i de högre graderna, i sinom tid komma att klappa på hos Statsverket för att inregistreras under nionde hufvudtiteln, och jag kan ej tillbakahålla en viss häpnad för den tillökning i utgifter statsbudgeten får vidkännas, om alla anspråk då skola vinna bifall. Detta kan dock till icke obetydlig del förekommas, om saken i rättan tid ordnas så, att jernvägens tjänstemän, i både högre och lägre grader, tillförbindas att af sina, relativt till andra tjänstemän, ingalunda alltför njugett tilltagna löneinkomster årligen afsätta några procent till en kassa, hvaraf — måhända med någon grundfond af statsmedel — årliga pensioner kunde utbetalas till ifrågavarande tjänstemän, då de dertill finnas berättigade.

Det är mig ingalunda obekant, att en åsigt mer och mer söker göra sig gällande, enligt hvilken Sveriges mångahanda pensionsinrättningar borde sammanföras till en enda, och pensionsföreningar för särskilda embetsmannakorporer skulle således icke hafva allmänna opinionen för sig; men huru önskvärd en sådan sammanslagning än må vara, torde dock, med våra tunga former, verkställigheten deraf möta många och stora hinder och måhända ännu ett eller annat decennium förlöpa, innan den frågan funnit sin nöjaktiga lösning. Skulle den ock lättare än jag förmodar låta lösas sig, så må väl jernvägstjänstemännens pensionsförening, om de ega en sådan, lika lätt kunna indragas i den stora allmänna som öfriga redan befintliga pensionsföreningar.

Huru man än ser saken torde det visa sig, att för den stora skaran af jernvägens högre och lägre tjänstemän något i detta afseende behöfver göras och göras snart, innan hela mängden är mogen till afgång i massa. I förbigående torde kauske böra påpekas, att med Telegrafverkets tjänstemän är förhållandet i detta afseende detsamma som med jernvägarnes.

Här är icke stället att framlägga några detaljerade förslag till frågans genomförande, ty dertill fordras grundligare och mångsidigare utredningar, än jag på egen hand förmår åstadkomma. Jag får därför endast vördsammast föreslå,

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes efter frågans behöriga utredning låta uppgöra och för Riksdagen framlägga förslag till en pensionsinrättning för tjenstemän och betjente vid Statens jernvägar, grundad hufvudsakligast på principen om vederbörandes skyldighet att till inrättningen lemna årliga bidrag efter innehafvande löneförmåner, samt att i samma underdåniga skrifvelse hemställas måtte, om icke Telegrafverkets tjenstemän och betjente lämpligen kunde blifva delaktige i samma pensionsinrättning.

Om remiss till höglofliga Stats-Utskottet för att få frågan handlagd i sammanhang med frågan om hithörande löningsstater anhålles värdsammast.

Stockholm den 20 Januari 1869.

Sv. Rosenberg.

No 6.

Af Herr L. Kinmanson: Derom att böter enligt Mantals-skrifningsförelörden icke må kunna förvandlas till fängelsestraff.

En vid förra riksdagen väckt, men af vederbörande Utskott då ej behandlad, motion får jag nu förnya.

Böter, som enligt mantalsskrifnings- och bevillningsförelörningarne kunde åläggas för försummelse att lemna uppgift till mantalsskrifning eller för oriktig eller ofullständig sådan uppgift, blefvo tillförene, om den bötfälde saknade tillgång, afkortade, utan att till fängelse förvandlas. Härom var också uttrycklig förklaring gifven genom Kongl. Maj:ts i ett särskildt mål fattade beslut den 6 Juli 1849, infördt i Svensk Förelörningssamling för samma år under N:o 51. På enahanda sätt förelöras i afseende å böter, som på grund af förelörningen rörande mantalsskrifning den 20 Juli 1861 ålades för uraktlåtenhet att i tillflyttningsort